

6.3.1 (c) - Ostrava Plato.

1. Úvod

Nový umělecký prostor pro PLATO Ostrava se musí stát magnetem pro umění nejen v celé České republice, ale i za jejími hranicemi, a čerpat z významných tradic moderního myšlení v kontextu města a regionu, které sahají do 19. století. Prostor bývalých jatek by měl být zachován, podobně jako město nebo imaginární svět neobvyklé krásy, jako realistický „nalezený“ prostor pro umění, ale zároveň musí být transformován do řady logicky uspořádaných výstavních sálů s odlišnými vlastnostmi. Předložený návrh předpokládá minimum zásahů a ponechává budovu v její čistotě, ale současně představuje jako celek zásadní a osobitou intervenci, která budovu zvýrazní na pozadí města s tradicí těžních věží a šachet, a bude svěží a vzrušující změnou jeho vnitřního charakteru.

2.0 Urbanistické prostředí

Budova jatek je součástí bloku, ze kterého poněkud vyčnívá, jako přebytečný kousek skládačky. Návrh bere v úvahu strukturu tohoto bloku a efektivně a funkčně přestavuje kontext. Méně typickým prvkem je zde nová věž na místě původní: stavba z kovu a skla tyčící se nad budovou je v noci osvětlena a funguje jako vyhlídková plošina pro návštěvníky PLATO. Prostorová dispozice je založena na vnitřním funkčním uspořádání budovy: centrální klenutý průjezd je otevřený a vytváří průchod pro návštěvníky z jedné strany na druhou (tj. otevřený, pokud je otevřená budova), s koutkem pro děti a kavárnou na jedné straně a propojenými sály na straně druhé: prostor pro zaměstnance se nachází v zadní části, původem z 20. století.

Návrh představuje úsporný přístup, který ponechává budovy jak jsou, s minimálními úpravami tak, aby se daly využít. Stavební práce lze rozvrhnout do několika fází: v první fázi by byla budova otevřena a v dalších fázích by se projekt postupně dokončoval.

Návrh předpokládá, že část pro zaměstnance by se v budoucnu odstranila a otevřelo by se nové průčelí směrem k budově divadla, s dalším veřejným prostorem uprostřed.

Pozemek je rozdělen na dvě základní části v těsném uspořádání typickém pro průmyslově využívané budovy. Jedna část je pro technické zázemí a výstavy, druhá pro vstup a další potenciální budovy. Celý pozemek tvoří série rovin vhodných pro nejrůznější činnosti. Charakter budov, které na pozemku stávaly dříve, je zde stále přítomen jako duch místa. Pro nové budovy byla vybrána dvě místa: u Masné ulice a nová budova u hlavní silnice, se čtyřmi segmenty v různých kvadrantech vyčleněnými pro stromy a zeleň a vytvářejícími novou oázu pro veřejnost v srdci města. Zóna přiléhající k části pro zaměstnance je na jedné straně vyčleněna pro vstup pro zaměstnance a parkování a v zadní části pro nákladový prostor uzavřený branou. Přední strana směřuje do nově rozšířené Masné ulice – tato strana pozemku je navržena jako promenáda s přístupovou cestou k hlavnímu vchodu. Budou zde instalovány sochy a sedačky, budou tu stromy, prostor pro kavárnu a dětské hřiště. Nové ocelové dveře

v přední části budovy (a věže) budou návštěvníky přitahovat ke vstupu do budovy. Tato „cesta“ bude pokračovat i uvnitř budovy. Zóna za budovou bude využívána jako uzavřená dvorana pro sochy (otevřená jen pokud bude otevřená hlavní budova) a povede přímo na ulici. Tento prostor lze využít pro výstavy, které se nevejdou do interiéru, a ústí do intimnější venkovní části mezi novou budovou (na místě původní) a výstavními sály.

2.2 Projekt a charakter stavby

Jádrem projektu je myšlenka rovnováhy mezi využitím budovy pro veřejnost a nejlepší možné uspořádání pro řadu atraktivních výstavních sálů, které zachovají průmyslový charakter budovy. Tento plán se odvíjí od budovy samotné a snahy najít cestu k rozdělení a ke změně. Rozdělení je v návrhu vyznačeno jako obří křižovatka: hlavní cesta začínající před budovou vede přes centrální průchod ven na ulici, a dále příčka, která je současně osvětlením střechy a cestou od vchodu přímo k novému schodišti a atriu v zadní části.

Tato sekvence začíná novým hlavním vchodem v centrálním průchodu: na této straně jsou navrženy nové dveře. Uvnitř je část zdiva odstraněna a u vstupu je vytvořeno zvýšení, osvětlené střechou a tvořící zajímavou vstupní halu. Zbytek horní úrovně je přeformován jako prosklený zásah do úrovně prvního patra, která je architektonicky spojena s novou věží a vyhlídkovou plošinou. Je zde umístěna pokladna, schody a výtah stoupající do nového prostoru. Schody a výtah pokračují až na vyhlídkovou věž (přístup k nim je i po zavírací době).

Velké sály napravo jsou zachovány jako otevřený prostor, ale zahrnují i prostor pro performance, edukační programy a kavárnu. Prostor pro performance je ohraničen obří kovovou zástěnou, kterou lze zatáhnout a vytvořit vnitřní prostor, nebo může zůstat otevřená a utvořit prostor pro krátkodobé výstavy. Jinak řečeno, jedná se o flexibilní prostor, stejně jako je kavárna a edukační místnost. Nízká konstrukce odděluje bar od edukačního prostoru. Architektura tohoto prvku může být v případě potřeby rozvinuta do podoby sníženého prostoru a horní plošiny. Tato část budovy je veřejná a může být využita nezávisle na výstavních sálech. WC je v části pro veřejnost ponecháno na původním místě.

Výstavní sály jsou seřazeny kolem druhé cesty osvětlené ze střechy, která vede do atria, osvětleného stejným způsobem. Světlo slouží k tomu, aby vedlo diváka: toto řazení je logické a vede diváky kolem výstavních sálů a zpět na začátek. Přístup do horního patra je umístěn tak, aby si návštěvník mohl vybrat, kam chce jít. Je zde také přístup ke všem podlažím. Některá z oken jsou otevřená, jiná zavřená, což vytváří variabilní světelný efekt. Balkony na různých místech umožňují pohled na sály v přízemí shora. Sály tvoří mocnou sekvenci malých a větších prostor, nabízejících každou myslitelnou kombinaci pro výstavy umění. Některé části lze uzavřít, jiné zůstávají otevřené, aniž by se celá sekvence narušila.

Výstavní sály v přízemí zahrnují sál A se dvěma úrovněmi u vchodu: je ponechán víceméně v původním stavu, se světlem nově umístěným na střeše a ze schodiště nacházejícího se uvnitř, v rohu stávajícího prostoru. Velké dveře uprostřed vedou do uzavřené dvorany pro sochy v zadní části budovy. Nové hlavní schodiště (otevřené – požární schodiště je jinde)

stoupá do prvního patra. Tato sekvence vede k hlavnímu sálu B. Přístup sem je po výrazných terasovitých stupních, které prochází přes zvýšenou úroveň uprostřed. Sál B je ponechán v původním stavu, na úrovni prvního patra se do něj otvírají dva malé balkony (jeden z F a jeden z H) a umožňují pohled shora. Tato sekvence (kterou lze rovněž využít ve směru ACDEB nebo ABEDC) vede napříč atriem do malého sálu D (vhodného pro nová média), do C a zpět do A. C se do A otevírá velkým vstupem: ten lze v případě potřeby uzavřít. C umožňuje přístup do malé zahrady, která k němu přiléhá na úrovni přízemí. Toalety pro návštěvníky se nacházejí mimo prostor atria, uvnitř systému sálů.

Na úrovni prvního patra je po schodem přístup do sálu F. Tento nádherný světlý prostor je osvětlen ze střechy. Cesta vede přes můstky k dalšímu malému prostoru a výhledu na sál B a pokračuje přes intervenci v horním podlaží sálu C (zde označenou jako G). Je to nízký průchod, který má další vyhlídkový bod a vedle malý prostor pro jedno umělecké dílo, a pokračuje do H, kde je druhý vyhlídkový prostor nad B, dolů po schodech a zpět ke vchodu.

Prostor pro zaměstnance je organizován velmi jednoduše. V přízemí je vstup pro zaměstnance a dílna, v zadní části je velký nákladní výtah a nákladový prostor/sklad. Ten má vlastní uzavřený areál s branou k ulici. Kanceláře se nacházejí v prvním patře. Mezi dílnou a nákladovým prostorem je průchod, a to až k novému divadlu. Část budovy pro zaměstnance by se po čase dala odstranit a mohl by zde vzniknout nový vchod, do prostoru mezi novým divadlem a PLATO.

6.3.2 – Technická zpráva

1.0 Odstranění stávajícího zdiva

Budova má být přestavěna tak, aby v ní vznikl okruh výstavních sálů. Strategické odstranění vnitřního zdiva uvolní místo pro galerii se systémem sálů, nebude však odstraněna žádná primární opěrná zeď.

Rozvody jsou umístěny v podlaze.

V přízemí je nová zateplená a vodovzdorná betonová podlaha, která umožní vedení rozvodů kanály v podlaze pod betonovými deskami.

Nová část, kde je VIP místnost a vyhlídková plošina, bude nesena stávajícími mohutnými zdmi s využitím ocelové konstrukce. Ta bude obalena dalšími vrstvami ocele, které zaručí ideální krytí.

Všechny nové prvky jsou z ocele, včetně balustrád/schodiště/dveří a oddělovacích stěn, což zajistí sjednocený estetický dojem.

Zásahy do stávajících podlah a střechy vycházejí z konstrukce stavby, aby se minimalizovalo narušení stávající struktury.

2.0 Konstrukce budovy

Záměr je jednoduchý: všechny nové prvky budou z ocele a ze skla. Ocel ponese a zpevní konstrukci tam, kde bude třeba, a sklo bude fungovat jako vyplňující materiál, aby mohlo budovou procházet světlo.

Dosavadní konstrukce stavby bude zachována, a zpevněna či rozšířena tam, kde bude potřeba.

3.0 Univerzální přístup

Výtahy v budově i na plošinu a nové schodiště zaručí univerzální přístup ke všem funkcím budovy. Výtahy a schodiště jsou v návrhu umístěny na strategických místech, aby vytvořily jednoduchý průchozí okruh.

4.0 Výtahy

V budově budou sloužit dva výtahy, k nimž je přístup na několika místech. Návštěvníci budou moci použít jak výtah na vyhlídkovou plošinu, tak hlavní výtah, který funguje i jako nákladní.

5.0 Okna – plastová, odolná proti průvanu

Stávající okna a dveře budou částečně využita, částečně vyměněna a zajištěna proti změnám počasí. Ve výstavních sálech, které vyžadují stálou teplotu/vlhkost vzduchu, budou přídavná okna, která sníží provozní náklady.

6.0 Teplota

Aby byl zachován charakter stávajícího prostoru, ne všude bude udržována stálá teplota. Řada sálů bude zateplena a bude mít topení v podlaze, ale nebude v nich zařízení k nastavení teploty (viz diagram).

V určitých sálech bude možno teplotu nastavit, jak je běžné v muzeích. Prostory s větší koncentrací lidí jako kavárna/edukační prostor/kanceláře budou vytápěny jako běžné budovy. Opatření proti průvanu zajistí lepší ovládání teploty veřejných prostor.

7.0 Ochrana uměleckých děl proti vodě

Rozvody potrubí budou pečlivě zváženy, tak, aby trubky rozvádějící vodu či takové, kde může dojít ke kondenzaci, nevedly nad úroveň vystavených děl.

8.0 Osvětlení/Rozvody elektřiny

Veškeré osvětlení bude flexibilní, aby bylo možné různé prostorové uspořádání. Ke snížení nákladů mohou posloužit solární panely. Rozvody elektřiny v podlaze a ve stropě bude možné změnit či upravit, aby vyhovovaly konkrétním akcím.

9.0 Obklady zdí

V místech, kde bude potřeba zajistit flexibilní zdi, které nevyžadují zesílení, budou použity obklady s vysokou hustotou materiálu.

10.0 Zabezpečení/Dodávky zboží

Prostor určený k dodávkám zboží je kvůli bezpečnosti oddělen od hlavního vchodu pro veřejnost. Součástí jsou i bezpečnostní dveře a široký vjezd do nákladového prostoru.

Ve všech místnostech v galerii bude alarm a budou monitorovány.

11. Pozemek a strategie

Zavlažovací systém bude přivádět vodu do prostor, kde budou rostliny. Kabele s vnějším osvětlením a dalšími sítěmi budou uloženy v podzemních kanálech. Tento systém je podobný tomu, který je použit v interiéru.

12.0 Ochrana proti prachu

Všechny části z cihel, betonu a ocele budou opatřeny matným nátěrem sloužícím k ochraně před prachem.

13.0 Vytápění

Kotel bude umístěn v podkrovních prostorech a teplo bude rozváděno podlahami. Hlavní rozvodna se nachází v prvním patře, vedle kanceláří a mimo výstavní sály.

14.0 Obnovitelné zdroje

Dešťová voda stékající ze střechy bude odváděna potrubím a bude použita ke splachování toalet.

Bude nainstalována ventilace se zpětným využitím tepla.

Části komplexu v zahradních areálech osázené rostlinami zachytí povrchovou vodu.